

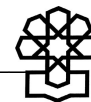
۳۱. بودجه بخش فرهنگی:

نهادهای دینی - تبلیغی

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده
۱	مهمترین تغییرات بودجه فرهنگی سال ۱۳۸۹
۴	ردیف‌های متفرقه و جدول ۱۴
۶	اعتبارات دستگاه‌های دینی - تبلیغی
۱۴	برنامه‌های دستگاه‌های دینی - تبلیغی
۲۱	اعتبارات ردیف‌های متفرقه
۲۴	پیشنهادها
۲۵	نتیجه‌گیری
۲۶	منابع و مأخذ

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۳۱. بودجه بخش فرهنگی: نهادهای دینی - تبلیغی

چکیده

بودجه بخش فرهنگ با در نظر گرفتن فصل فرهنگ و هنر و رسانه‌های جمعی و گردشگری و ردیف‌های متفرقه در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، بدون احتساب جدول ۱۹ (کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی) رقمی بالغ بر ۵۴,۳۱۷,۱۵۲ میلیون ریال می‌شود که نسبت به لایحه بودجه سال ۱۳۸۸، (معادل ۲۳ هزار و ۸۷۷ میلیارد و ۴۰۰ میلیون ریال) ۷۸,۴۴ درصد رشد را نشان می‌دهد. بخش عمده افزایش اعتبار بخش فرهنگ مربوط به جدول ۹ در قالب ردیف‌های متفرقه است که مبلغ ۱۵ هزار میلیارد ریال در برنامه ارتقا شاخص‌های فرهنگی کشور به تفکیک استان‌ها اختصاص یافته است که استان خراسان رضوی با ۲ هزار میلیارد ریال دارای بیشترین اعتبار و ۱۰ استان دیگر همچون استان‌های ایلام، زنجان و ... با ۲۰۰ هزار میلیارد ریال دارای کمترین اعتبار است. نکته حائز اهمیت در ارتباط با این ردیف آن است که جابجایی بین اعتبارات این جدول براساس عوامل مختلف از جمله عملکرد، توان جذب و ... توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور خواهد بود همچون روال لایحه بودجه در سال‌های ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸، ردیف‌های اعتباری بسیاری از دستگاه‌های فرهنگی و میزان اعتبارات آنها تغییر کرده و برخی از ردیف‌های دستگاه‌های فرهنگی حذف شده است.

مهمترین تغییرات بودجه فرهنگی سال ۱۳۸۹

۱. افزایش ۷۸ درصدی بودجه فرهنگی

بودجه بخش فرهنگ با احتساب ردیف‌های متفرقه بیش از ۷۸ درصد در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸ رشد داشته است. مهمترین عامل این افزایش، تغییر اعتبارات ردیف‌های متفرقه و افزوده شدن جدول ۱۴ با ۱۵ هزار میلیارد ریال اعتبار است که باعث شده است مجموعه اعتبارات ردیف‌های متفرقه در لایحه سال ۱۳۸۹ به رقم ۲۳,۱۴۰,۸۷۰ میلیون ریال برسد در حالی که در لایحه سال ۱۳۸۸ رقمی معادل ۵,۸۴۵,۳۷۰ میلیون ریال بوده است. در واقع ردیف‌های متفرقه در بخش فرهنگ با افزایش ۷۴ درصدی اعتبار مواجه بوده است. در حالی که افزایش اعتبار فصل فرهنگ و هنر، رسانه‌های جمعی و گردشگری در لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸ تنها

۳۴/۵۸ درصد رشد را نشان می‌دهد. رشد اعتبارات دستگاه‌های دینی - تبلیغی متوازن نبوده و اعتبار برخی دستگاه‌ها چون شورای عالی انقلاب فرهنگی، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی و نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها افزایشی بیش از ۸۰ درصد را شاهد بوده است. در حالی که اعتبار دستگاه‌های دیگر همچون سازمان اوقاف و امور خیریه رشد کمتری را شاهد بوده است. علاوه بر این، تغییر در افزایش اعتبار ردیف‌های متفرقه به لحاظ حقوقی و ماهوی تبعاتی دارد که در بخش بررسی جدول ۱۴ به صورت مفصل مورد بررسی قرار گرفته است.

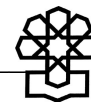
۲. تخصیص بودجه مشخص برای ارتقای شاخص‌های فرهنگی به تفکیک استان‌ها

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ برای اولین بار در قالب جدول مشخص، جهت ارتقای شاخص‌های فرهنگی به تفکیک استان‌ها اعتباری بالغ بر ۱۵ هزار میلیارد ریال اختصاص یافته است. که ۹ هزار میلیارد ریال از این مبلغ به اعتبارات هزینه‌ای و ۶ هزار میلیارد ریال به اعتبارات تملک دارایی تعلق گرفته است. در جدول ۱۴ استان خراسان رضوی با ۲ هزار میلیارد ریال دارای بیشترین اعتبار است و استان‌های تهران، آذربایجان شرقی، خوزستان، فارس و اصفهان با هزار میلیارد ریال اعتبار قرار دارند. کمترین اعتبار نیز متعلق به استان‌های ایلام، زنجان، چهارمحال و بختیاری، کهگیلویه و بویراحمد، سمنان، یزد، بوشهر، خراسان شمالی و خراسان جنوبی با ۲۰۰ میلیارد ریال اعتبار است.

لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ درخصوص جدول ۱۴ این اجازه را به معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری داده است که براساس عوامل مختلف از جمله عملکرد، توان جذب، وضعیت شاخص‌ها و ضرورت‌های پیش‌بینی نشده، اعتبارات را جابجا کند. به نظر می‌رسد تشویق دستگاه‌های فرهنگی به فعالیت بیشتر عامل این مجوز باشد اما با توجه به زیرساخت‌های فرهنگی نامتوازن میان استان‌ها و ضعف نیروی انسانی در استان‌های محروم به نظر می‌رسد در نهایت بودجه، جذب استان‌های توسعه یافته‌تر شود.

۳. افزایش تعداد کمک‌بگیران

تعداد کمک‌بگیران لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ تعداد ۶۳ نهاد و مؤسسه غیردولتی، حقوقی و حقیقی است که ۱۸ مؤسسه و نهاد برای اولین بار در لیست کمک‌بگیران قرار گرفته‌اند. از ۶۳ نهاد و مؤسسه ۳۹ مؤسسه در قالب جدول ۱۸ با عنوان کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی موضوع جزء ۴ ردیف ۵۴۰۰۰۰ و ۲۴ نهاد در قالب جدول ۱۹ با عنوان کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع ردیف ۱۰۲۵۰۰ دارای اعتبار هستند.

۴. تغییر ردیف دستگاهها

مطابق با ماده واحده جداول اعتبارات دستگاهها در بودجه کل کشور، ذیل ۴۲ ردیف آورده شده است که از آن میان دستگاههای فرهنگی به طور عمده ذیل ۵ ردیف گنجانده شده است. این ردیفها عبارتند از:

۱. نهاد ریاست جمهوری (معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی).

۲. نهاد ریاست جمهوری (معاونت علمی و فناوری).

۳. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۴. سازمان صداوسیما.

۵. سازمان تربیت بدنی.

علیرغم تغییراتی که مجلس هرساله بنا به دلایلی که به صورت مفصل در دو سال اخیر مطرح شده است، در ردیفهای لوایح بودجه داده و بخش اعظم دستگاههای فرهنگی در قانون بودجه دارای ردیف مستقل شده‌اند، بار دیگر همچون سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ بخش عمده این دستگاهها ذیل نهاد ریاست جمهوری و معاونت‌های آن تجمیع شده است.

برخی از ردیفهای بودجه‌ای دستگاههای فرهنگی همچون لایحه سالهای ۱۳۸۷، ۱۳۸۸ حذف و جابجا شده‌اند. سازمان ملی جوانان، سازمان اسناد و کتابخانه ملی، شورای عالی انقلاب فرهنگی، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، شورای عالی حوزه علمیه قم، مرکز خدمات حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه علمیه قم، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، سازمان تبلیغات اسلامی و برخی از دستگاههای دیگر از این جمله‌اند. به این امر ایرادات جدی از قبیل مغایرت با ماده (۶۸) قانون محاسبات عمومی، همسو نبودن با بوجه‌ریزی عملیاتی، ناسازگاری با هدفها و مأموریت‌های دستگاهها و... وارد است.

۵. عدم حرکت در جهت تفکیک وظایف حاکمیتی، تصدی‌گری و مغایرت با قانون مدیریت

خدمات کشوری

فصل اول و دوم «قانون مدیریت خدمات کشوری، مصوب ۱۳۸۶/۷/۸ مجلس شورای اسلامی» تفکیک دقیق میان امور حاکمیتی با دیگر امور پرداخته و با توجه به تأکید ماده (۱۳) این قانون که باید امور حاکمیتی و تصدی‌گری دستگاهها و سازمانها تفکیک و راهکارهایی برای واگذاری بهینه امور تصدی‌گری اندیشیده شود، نکته حائز اهمیت آنکه قانونگذار برای این امر، محدودیت زمانی تعیین کرده و ماده (۲۴) این قانون تأکید می‌کند که در راستای اجرای احکام این فصل، کلیه دستگاههای اجرایی موظفند حداکثر ۶ ماه پس از تصویب این قانون آن دسته از وظایفی که قابل

واگذاری به بخش غیردولتی است را احصا کنند و با رعایت راهکارهای مطروحه در این فصل نسبت به واگذاری آنها اقدام نمایند. به نحوی که طی هر برنامه ۲۰ درصد از میزان تصدی‌های دولت در امور قابل واگذاری کاهش یابد.

افزایش اعتبار دستگاه‌های فرهنگی و همچنین نوع برنامه‌ای که دلیل اصلی این افزایش می‌باشد، نشان‌دهنده عدم حرکت لایحه در این جهت است. برای مثال برنامه اعزام به حج از امور تصدیگری و قابل واگذاری به بخش غیردولتی است در حالی که بودجه آن ۷۱ درصد افزایش یافته است. برگزاری مسابقات دینی و قرآنی، بازسازی عتبات عالیات و... از دیگر برنامه‌های فرهنگی است که می‌توانست در قالب امور تصدیگری واگذار شود، که اقدامی در این زمینه صورت نگرفته است.

ردیف‌های متفرقه و جدول ۱۴

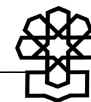
در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ برای اولین بار در بخش ردیف‌های متفرقه در قالب جدولی مشخص، ۱۵ هزار میلیارد ریال برای ارتقای شاخص‌های فرهنگی در استان‌های مختلف اختصاص یافته است. این اعتبار علاوه بر اعتباراتی است که در قالب دستگاه‌های فرهنگی و به تفکیک ملی و استانی اختصاص یافته است.

به نظر می‌رسد هدف دولت از این اقدام، ایجاد انگیزه برای دستگاه‌های فرهنگی برای فعالیت بیشتر و فراهم ساختن زمینه مناسب برای فعالیت‌های فرهنگی در استان‌های محروم کشور باشد. اما از آنجایی که رقم اختصاص یافته به این جدول تقریباً معادل ۵۰ درصد بودجه فصل فرهنگ است و همچنین اجازه هزینه‌کرد این رقم در اختیار معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهوری قرار گرفته است، تصویب این اعتبار پیامدهای متعددی برای بخش فرهنگ خواهد داشت که مهمترین آنها عبارتند از:

۱. مغایرت با اصل پنجاه و سوم و پنجاه و پنجم قانون اساسی

از آنجایی که «محدوده رسیدگی یا حسابرسی دیوان محاسبات کشور کلیه حساب‌های وزارتخانه‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی و سایر دستگاه‌هایی است که به‌نحوی از انجا از بودجه کل کشور استفاده می‌کنند و معیار رسیدگی آن نیز اعتبار مصوب این دستگاه‌هاست».

بنابراین با توجه به اینکه اعتبار جدول ۱۴ در اختیار معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی قرار گرفته است و این معاونت به تشخیص خود نحوه هزینه‌کرد این اعتبار را تعیین خواهد کرد، بنابراین عملاً در اختیار دولت اعتباری قرار خواهد گرفت که مجلس نحوه و محل هزینه‌کرد آن را

مشخص نکرده و در نتیجه امکان حسابرسی دقیق بر آن توسط دیوان محاسبات نیز مقدور نبوده و از همین روی مغایر اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی است.

۲. امکان عدم توزیع مناسب و عادلانه بودجه در میان استان‌ها

در جدول ۱۴ به معاونت برنامه‌ریزی این اجازه داده شده است که براساس عوامل مختلف از جمله عملکرد، توان جذب، وضعیت شاخص‌ها و ضرورت‌های پیش‌بینی نشده توسط معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی، اعتبارات جابجا شوند.

جدول ۱۴ از یک سو کمترین اعتبارات را به استان‌های محروم داده است برای مثال استان ایلام فقط ۲۰۰ میلیارد ریال اعتبار دارد و از سوی دیگر با دادن این مجوز به معاونت برنامه‌ریزی عملاً این امکان را فراهم ساخته است که در صورتی که استان‌ها نتوانستند اعتبار لازم را جذب کنند، اعتبار به سایر استان‌ها بر حسب عملکرد و توان جذب تخصیص یابد.

با توجه به ضعف زیرساخت‌های فرهنگی، نیروی انسانی و سایر موارد در استان‌های محروم کشور، طبیعی است که توان جذب آنها محدود بوده و در نتیجه امکان جذب اعتبار از سوی آنها منتفی خواهد بود، از همین روی در نهایت اعتبارات به سمت استان‌های پیشرفته‌تر سوق خواهد یافت.

۳. مشخص نبودن معیار قانونی پرداخت اعتبار و محل هزینه آن

در مورد ارتقای شاخص‌های فرهنگی سؤال اساسی این است که مبنای قانونی اختصاص این اعتبارات چیست و در راستای کدام یک از وظایف دولت انجام می‌شود؟

علاوه بر این متولی ارتقای شاخص‌های فرهنگی، کدام دستگاه یا دستگاه‌هایی است؟ چرا؟

جدول ۱. اعتبارات ارتقای شاخص‌های فرهنگی کشور موضوع جز ۵۸ ردیف ۵۵۰۰۰۰ جدول ۹

(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	استان	کل اعتبار	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
۱	مرکزی	۲۸۰,۰۰۰	۱۶۸,۰۰۰	۱۱۲,۰۰۰
۲	گیلان	۵۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
۳	مازندران	۶۰۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰
۴	آذربایجان شرقی	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰
۵	آذربایجان غربی	۶۰۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۲۴۰,۰۰۰
۶	کرمانشاه	۳۷۰,۰۰۰	۲۲۲,۰۰۰	۱۴۸,۰۰۰
۷	خوزستان	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰
۸	فارس	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰
۹	کرمان	۵۶۰,۰۰۰	۳۳۶,۰۰۰	۲۲۴,۰۰۰

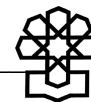

ردیف	استان	کل اعتبار	هزینه‌ای	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای
۱۰	خراسان رضوی	۲,۰۰۰,۰۰۰	۱,۲۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰
۱۱	اصفهان	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰
۱۲	هرمزگان	۲۸۰,۰۰۰	۱۶۸,۰۰۰	۱۱۲,۰۰۰
۱۳	سیستان و بلوچستان	۵۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰
۱۴	کردستان	۲۸۰,۰۰۰	۱۶۸,۰۰۰	۱۱۲,۰۰۰
۱۵	همدان	۳۷۰,۰۰۰	۲۲۲,۰۰۰	۱۴۸,۰۰۰
۱۶	لرستان	۳۷۰,۰۰۰	۲۲۲,۰۰۰	۱۴۸,۰۰۰
۱۷	ایلام	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۱۸	زنجان	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۱۹	چهارمحال و بختیاری	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۲۰	کهگیلویه و بویراحمد	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۲۱	سمنان	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۲۲	یزد	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۲۳	بوشهر	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۲۴	تهران	۱,۰۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰
۲۵	اردبیل	۲۳۰,۰۰۰	۱۳۸,۰۰۰	۹۲,۰۰۰
۲۶	قم	۷۰۰,۰۰۰	۴۲۰,۰۰۰	۲۸۰,۰۰۰
۲۷	قزوین	۲۳۰,۰۰۰	۱۳۸,۰۰۰	۹۲,۰۰۰
۲۸	گلستان	۳۳۰,۰۰۰	۱۹۸,۰۰۰	۱۳۲,۰۰۰
۲۹	خراسان شمالی	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
۳۰	خراسان جنوبی	۲۰۰,۰۰۰	۱۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰
	جمع	۹,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰

نکته حائز اهمیت دیگر در ارتباط با این جدول آنکه دستگاه‌های که دولت قرار است از طریق آنها این اعتبار را در استان‌های مختلف هزینه کند و برنامه‌های که باید این اعتبارات به آنها تخصیص یابد نیز مشخص نیست.

اعتبارات دستگاه‌های دینی - تبلیغی

در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ بودجه دستگاه‌های دینی - تبلیغی نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸ و قانون سال ۱۳۸۸ دارای رشد بوده است. میزان رشد اعتبارات دستگاه‌ها در جدول زیر به تفکیک آورده شده است:

جدول ۲. درصد رشد اعتبارات دستگاه‌های دینی - تبلیغی نسبت به لایحه و قانون سال ۱۳۸۸

عنوان	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
سازمان تبلیغات اسلامی	۸۸	۶۰
حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۹۸	۹۷
جامعه المصطفی‌العالمیه (مرکز جهانی علوم اسلامی)	۷۲	۴۷
نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۸۸	۹۳
مرکز خدمات حوزه علمیه قم (با هماهنگی شورای عالی حوزه عالی علمیه قم)	۶۸	۳۱
نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - دانشگاه معارف اسلامی	۵۰	۵۰
سازمان حج و زیارت	۷۱	۷۱
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵۶	۶۵
نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۵۴	۴۱
مجمع جهانی اهل بیت (ع)	۷۷	۶۰
مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	۴۹	۳۸
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - جشنواره فرهنگی و هنری امام رضا (ع)	۲۰۰	۸۸
دانشگاه مذاهب اسلامی	۱۱	۱۵
سازمان اوقاف و امور خیریه	۴	۶
نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۵۴	۴۱
سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۱۳	۲۰
دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	۲۴	۱۸
شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی	۴۹	۳۷
شورای عالی حوزه علمیه قم	۴۲	۳۴
مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	۲	۲
مؤسسه پژوهشی فرهنگ، هنر و ارتباطات	-۵	۸
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	-۷	-۶
نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - کمک به حج عمره دانشجویی	-۶	-۶

مجموعه اعتبارات دستگاه‌های دینی - تبلیغی در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ به‌طور میانگین با رشد تقریباً ۳۰ درصدی همراه بوده است. در این میان برخی دستگاه‌ها همچون نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها با رشد ۹۳ درصدی، سازمان تبلیغات اسلامی با رشد ۶۰ درصدی و حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی با رشد ۹۷ درصدی، دارای بیشترین افزایش و سازمان‌های چون مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، اوقاف و امور خیریه و ... دارای کمترین افزایش اعتبار بوده‌اند.

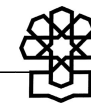

جدول ۳. مجموع اعتبارات دستگاه‌های دینی - تبلیغی نهاد ریاست جمهوری و معاونت‌های مربوطه و نسبت میان لایحه و قانون سال ۱۳۸۸ با لایحه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۸	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییر قانون سال ۱۳۸۸ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۱۰۱۰۰۰	نهاد ریاست جمهوری (دستگاه‌های فرهنگی)	۱۰۶,۱۰۴	۹۲,۱۶۳	-۱۲	۱۱۴,۷۱۸	۸	۲۳
۱	مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره)	۸۸,۷۲۹	۷۷,۶۵۵	-۱۲	۹۵,۱۶۸	۷	۲۳
۲	مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره) - پژوهشکده امام خمینی (ره)	۱۷,۳۷۵	۱۵,۵۰۸	-۱۱	۱۹,۵۵۰	۱۳	۲۶
۱۰۲۵۰۰	نهاد ریاست جمهوری - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی (دستگاه‌های فرهنگی)	۳,۴۲۸,۹۸۹	۳,۸۲۰,۷۸۸	۱۱	۵,۳۲۳,۱۸۳	۵۵	۳۹
۱	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۲۱۱,۳۰۰	۲۰۶,۰۱۰	-۳	۲۹۷,۰۳۶	۸۸	۹۳
۲	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - کمک به حج عمره دانشجویی	۷,۱۴۰	۷,۱۴۰	۰	۶,۷۰۰	-۶	-۶
۳	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - دانشگاه معارف اسلامی	۱۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۰	۱۵,۰۰۰	۵۰	۵۰
۴	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	۳۸۳,۴۷۰	۴۰۳,۴۷۰	۵	۴۷۶,۴۹۱	۲۴	۱۸
۵	شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی	۴۱,۸۰۵	۴۵,۴۱۷	۹	۶۲,۲۰۰	۴۹	۳۷
۶	شورای عالی حوزه علمیه قم	۱,۳۵۰,۰۰۰	۱,۴۳۰,۰۰۰	۶	۱,۹۱۲,۱۰۹	۴۲	۳۴
۷	مرکز خدمات حوزه علمیه قم	۶۷۹,۲۹۵	۸۷۲,۴۵۸	۲۸	۱,۱۴۲,۹۱۱	۶۸	۳۱
۸	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	۵۱,۰۰۰	۲	۲
۹	سازمان تبلیغات اسلامی	۱۹۹,۳۲۴	۲۳۳,۵۷۹	۱۷	۳۷۲,۸۳۶	۸۸	۶۰
۱۰	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۱۱۵,۶۸۱	۱۱۶,۵۳۹	۱	۲۲۹,۱۶۶	۹۸	۹۷
۱۱	جامعه المصطفی‌العالمیه (مرکز جهانی علوم اسلامی)	۳۸۰,۹۷۴	۴۴۶,۱۷۵	۱۷	۶۵۶,۸۳۴	۷۲	۴۷

همان طور که جدول فوق نشان می‌دهد نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها با ۹۳ درصد رشد اعتبار نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ و سازمان تبلیغات اسلامی و حوزه هنری به ترتیب با ۶۰ و ۹۷ درصد افزایش اعتبار بیشترین افزایش اعتبار را در مجموع اعتبارات دستگاه‌های دینی - تبلیغی داشته‌اند. مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) با ۲ درصد رشد دارای کمترین میزان رشد اعتبارات است.

جدول ۴. مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های دینی - تبلیغی ذیل نهاد ریاست‌جمهوری و معاونت‌های مربوطه و نسبت میان لایحه و قانون سال ۱۳۸۸ با لایحه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۸	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییر قانون سال ۱۳۸۸ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۱۰۱۰۰۰	نهاد ریاست‌جمهوری (دستگاه‌های فرهنگی)	۴,۳۱۹	۳,۱۰۹	-۲۸	۶,۷۶۸	۵۷	۱۱۸
۱	مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره)	۲,۹۹۵	۲,۱۵۶	-۲۸	۵,۷۶۸	۹۳	۱۶۸
۲	مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره) - پژوهشکده امام خمینی (ره)	۱,۳۲۴	۹۵۳	-۲۸	۱,۰۰۰	-۲۴	۵
۱۰۲۵۰۰	نهاد ریاست‌جمهوری - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی (دستگاه‌های فرهنگی)	۹۳۴,۱۱۳	۱,۰۰۵,۶۳۴	۸	۱,۱۸۶,۹۸۷	۲۷	۱۸
۱	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۱,۰۳۴	۷۴۴	-۲۸	۹۵۱	-۸	۲۸
۲	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - کمک به حج عمره دانشجویی	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - دانشگاه معارف اسلامی	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۴	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	۱۸,۴۷۰	۱۸,۴۷۰	۰	۲۰,۳۹۱	۱۰	۱۰
۵	شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی	۱,۳۸۵	۹۹۷	-۲۸	۱,۲۰۰	-۱۳	۲۰
۶	شورای عالی حوزه علمیه قم	۸۵۰,۰۰۰	۸۵۰,۰۰۰	۰	۱,۰۶۹,۱۰۹	۲۶	۲۶
۷	مرکز خدمات حوزه علمیه قم	۰	۶۳,۱۶۳	۰	۰	۰	۰
۸	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	سازمان تبلیغات اسلامی	۴۰,۴۲۱	۲۹,۱۰۴	-۲۸	۴۴,۸۳۶	۱۱	۵۴
۱۰	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۲,۳۰۸	۱,۶۶۲	-۲۸	۲,۶۶۶	۱۶	۶۰
۱۱	جامعه المصطفی‌العالمیه (مرکز جهانی علوم اسلامی)	۲۰,۴۹۵	۴۱,۴۹۴	۱۰۲	۴۷,۸۳۴	۱۳۳	۱۵

همان‌طور که جدول اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای دستگاه‌های دینی - تبلیغی ذیل نهاد ریاست‌جمهوری و معاونت‌های مربوطه، نشان می‌دهد، اعتبار تملک دارایی‌های سرمایه‌ای مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره)، با ۱۱۸ درصد رشد دارای بیشترین افزایش بوده و پس از آن اعتبارات حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی با ۶۰ درصد رشد دارای بیشترین افزایش اعتبار است. مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره) - پژوهشکده امام خمینی (ره) با ۵ درصد رشد دارای کمترین میزان رشد است.

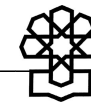

جدول ۵. مجموع اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های دینی - تبلیغی نهاد ریاست جمهوری و معاونت‌های مربوطه و نسبت میان لایحه و قانون سال ۱۳۸۸ با لایحه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۸	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییر قانون سال ۱۳۸۸ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۱۰۱۰۰۰	نهاد ریاست جمهوری (دستگاه‌های فرهنگی)	۱۰۱.۷۸۵	۹۰.۰۵۴	-۱۲	۱۰۷.۹۵۰	۶	۲۰
۱	مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره)	۸۵.۷۳۴	۷۵.۴۹۹	-۱۲	۸۹.۴۰۰	۴	۱۸
۲	مؤسسه نشر آثار حضرت امام (قدس سره) - پژوهشکده امام خمینی (ره)	۱۶.۰۵۱	۱۴.۵۵۵	-۹	۱۸.۵۵۰	۱۶	۲۷
۱۰۲۵۰۰	نهاد ریاست جمهوری - معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی (دستگاه‌های فرهنگی)	۲.۴۹۴.۸۷۶	۲.۸۱۵.۱۵۴	۱۳	۴.۱۳۶.۱۹۶	۶۶	۴۷
۱	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها	۲۱۰.۲۶۶	۲۰۵.۲۶۶	-۲	۳۹۶.۰۸۵	۸۸	۹۳
۲	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - کمک به حج عمره دانشجویی	۷.۱۴۰	۷.۱۴۰	۰	۶.۷۰۰	-۶	-۶
۳	نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - دانشگاه معارف اسلامی	۱۰.۰۰۰	۱۰.۰۰۰	۰	۱۵.۰۰۰	۵۰	۵۰
۴	دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم	۳۶۵.۰۰۰	۳۸۵.۰۰۰	۵	۴۵۶.۰۰۰	۲۵	۱۸
۵	شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی	۴۰.۴۲۰	۴۴.۴۲۰	۱۰	۶۱.۰۰۰	۵۱	۳۷
۶	شورای عالی حوزه علمیه قم	۵۰۰.۰۰۰	۵۸۰.۰۰۰	۱۶	۸۴۳.۰۰۰	۶۹	۴۵
۷	مرکز خدمات حوزه علمیه قم	۶۷۹.۲۹۵	۸۰۹.۲۹۵	۱۹	۱.۱۴۲.۹۱۱	۶۸	۴۱
۸	مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)	۵۰.۰۰۰	۵۰.۰۰۰	۰	۵۱.۰۰۰	۲	۲
۹	سازمان تبلیغات اسلامی	۱۵۸.۹۰۳	۲۰۴.۴۷۵	۲۹	۳۲۹.۰۰۰	۱۰۷	۶۱
۱۰	حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی	۱۱۳.۳۷۳	۱۱۴.۸۷۷	۱	۲۲۶.۵۰۰	۱۰۰	۹۷
۱۱	جامعه المصطفی‌العالمیه (مرکز جهانی علوم اسلامی)	۳۶۰.۴۷۹	۴۰۴.۶۸۱	۱۲	۶۰۹.۰۰۰	۶۹	۵۰

نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها با ۹۳ درصد، حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی با ۹۷ و سازمان تبلیغات اسلامی با ۵۳ درصد رشد دارای بیشترین افزایش اعتبار هزینه‌ای در میان دستگاه‌های دینی - تبلیغی بوده‌اند و نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها - کمک به حج عمره دانشجویی با ۶- درصد نه تنها افزایش نداشته است، بلکه با کاهش اعتبار مواجهه بوده است.

جدول ۶. مجموع اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان‌های تابعه و نسبت میان لایحه سال ۱۳۸۸ و قانون سال ۱۳۸۸ با لایحه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۸	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییر قانون سال ۱۳۸۸ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴,۹۷۷,۰۲۱	۳,۲۰۶,۷۴۴	-۳۶	۶,۶۰۶,۴۴۸	۳۳	۱۰۶
۱	سازمان اوقاف و امور خیریه	۴۰۴,۲۸۷	۳۹۷,۲۸۳	-۲	۴۲۰,۵۵۲	۴	۶
۲	سازمان حج و زیارت	۹,۷۰۰	۹,۷۰۰	۰	۱۶,۶۰۰	۷۱	۷۱
۳	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲,۲۸۶,۲۰۹	۲,۱۵۲,۳۴۶	-۶	۳,۵۵۶,۷۰۲	۵۶	۶۵
۴	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۳۲۳,۹۳۰	۳۵۳,۲۵۸	۹	۴۹۷,۶۵۰	۵۴	۴۱
۵	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۵۲۲,۰۰۶	۴۹۲,۸۲۶	-۶	۵۹۱,۰۰۵	۱۳	۲۰
۶	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	۵۹,۹۶۸	۶۴,۹۶۸	۸	۸۹,۵۳۱	۴۹	۲۸
۷	مجمع جهانی اهل بیت	۹۲,۱۶۶	۱۰۲,۱۶۶	۱۱	۱۶۳,۵۰۰	۷۷	۶۰
۸	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۱,۰۲۵,۰۳۶	۱,۰۱۰,۷۵۰	-۱	۹۵۰,۰۰۰	-۷	-۶
۹	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - جشنواره فرهنگی و هنری امام رضا (ع)	۵,۰۰۰	۸,۰۰۰	۶۰	۱۵,۰۰۰	۲۰۰	۸۸
۱۰	دانشگاه مذاهب اسلامی	۲۳,۵۴۴	۲۲,۸۸۱	-۳	۲۶,۲۴۸	۱۱	۱۵
۲۰	مؤسسه پژوهشی فرهنگ- هنر و ارتباطات	۴۰,۵۷۳	۳۵,۶۳۰	-۱۲	۳۸,۵۰۰	-۵	۸

مجموع اعتبارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان‌های تابعه با رشد ۱۰۶ درصدی همراه بوده است که در این میان بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - جشنواره فرهنگی و هنری امام رضا (ع) با ۸۸ درصد، سازمان حج و زیارت با ۷۱ درصد و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ۶۵ درصد و مجمع جهانی اهل بیت با ۶۰ درصد رشد دارای بیشترین رشد بوده و بودجه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات با ۶- درصد با کاهش رشد مواجهه بوده است. در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ مؤسسه پژوهشی فرهنگ- هنر و ارتباطات که در سال ۱۳۸۸ ذیل نهاد ریاست جمهوری آمده بود، ذیل دستگاه‌های وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آمده است.

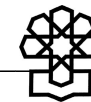
جدول ۷. مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان‌های تابعه و نسبت میان لایحه سال ۱۳۸۸ و قانون سال ۱۳۸۸ با لایحه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۸	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییر قانون سال ۱۳۸۸ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۸۴،۹۲۰	۳۴۵،۱۰۱	-۲۹	۱،۲۶۴،۰۸۸	۱۶۱	۲۶۶
۱	سازمان اوقاف و امور خیریه	۵۰۰	۳۶۰	-۲۸	۵۵۲	۱۰	۵۳
۲	سازمان حج و زیارت	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۳	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۳۹۳،۴۵۱	۳۴۴،۲۸۵	۱۲	۱،۲۰۶،۷۰۲	۲۰۷	۲۵۰
۴	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۲،۴۰۰	۱،۷۲۸	-۲۸	۲،۶۵۰	۱۰	۵۳
۵	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۴۶،۲۰۰	۴۵،۸۶۴	-۱	۵۱،۰۰۵	۱۰	۱۱
۶	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۷	مجمع جهانی اهل بیت (ع)	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۸	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۹	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - جشنواره فرهنگی و هنری امام رضا (ع)	۰	۰	۰	۰	۰	۰
۱۰	دانشگاه مذاهب اسلامی	۲،۳۶۹	۱،۷۰۶	-۲۸	۲،۱۷۹	-۸	۲۸
۲۰	مؤسسه پژوهشی فرهنگ - هنر و ارتباطات (۱)	۱،۱۳۴	۸۱۶	-۲۸	۱،۰۰۰	-۱۲	۲۳

مجموع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای حدود ۲۶۶ درصد رشد دارد که عمده رشد مربوط به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با ۲۵۰ درصد رشد اعتبار است و

اعتبار سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی با ۱۱ درصد افزایش کمترین افزایش را داشته است.

جدول ۸. مجموع اعتبارات هزینه‌ای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان‌های تابعه و نسبت میان لایحه سال ۱۳۸۸ و قانون سال ۱۳۸۸ با لایحه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

کد دستگاه	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۸	قانون سال ۱۳۸۸	درصد تغییر قانون سال ۱۳۸۸ نسبت به لایحه سال ۱۳۸۸	لایحه سال ۱۳۸۹	درصد رشد لایحه سال ۱۳۸۹ نسبت به قانون سال ۱۳۸۸
۱۱۴۰۰۰	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴,۴۹۲,۱۰۱	۲,۸۶۱,۶۴۳	-۳۶	۵,۲۹۸,۲۰۰	۱۸
۱	سازمان اوقاف و امور خیریه	۴۰۳,۷۸۷	۳۹۶,۹۲۳	-۲	۴۲۰,۰۰۰	۴
۲	سازمان حج و زیارت	۹,۷۰۰	۹,۷۰۰	۰	۱۶,۶۰۰	۷۱
۳	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱,۸۹۲,۷۵۸	۱,۸۰۸,۰۷۹	-۴	۲,۳۵۰,۰۰۰	۲۴
۴	نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور	۳۲۱,۵۳۰	۳۵۱,۵۳۰	۹	۴۹۵,۰۰۰	۵۴
۵	سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی	۴۷۵,۸۰۶	۴۴۶,۹۶۲	-۶	۵۴۰,۰۰۰	۱۳
۶	مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی	۵۹,۹۶۸	۶۴,۹۶۸	۸	۸۹,۵۳۱	۴۹
۷	مجمع جهانی اهل بیت (ع)	۹۲,۱۶۶	۱۰۲,۱۶۶	۱۱	۱۶۳,۵۰۰	۷۷
۸	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - حمایت از نشر، کتاب و مطبوعات	۱,۰۲۵,۰۳۶	۱,۰۱۰,۷۵۰	-۱	۹۵۰,۰۰۰	-۷
۹	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - جشنواره فرهنگی و هنری امام رضا (ع)	۵,۰۰۰	۸,۰۰۰	۶۰	۱۵,۰۰۰	۲۰۰
۱۰	دانشگاه مذاهب اسلامی	۲۱,۱۷۵	۲۱,۱۷۵	۰	۲۴,۰۶۹	۱۴
۲۰	مؤسسه پژوهشی فرهنگ - هنر و ارتباطات (۱)	۳۹,۴۳۹	۳۴,۸۱۴	-۱۲	۳۷۵۰۰	-۵

مجموع اعتبارات هزینه‌ای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان‌های تابعه، نسبت به قانون سال ۱۳۸۸، ۸۵ درصد رشد را نشان می‌دهد که در میان سازمان‌های تابعه

سازمان حج و زیارت با ۷۱ درصد رشد و مجمع جهانی اهل بیت (ع) با ۶۰ درصد رشد دارای بیشترین میزان اعتبار است.

برنامه‌های دستگاه‌های دینی - تبلیغی

برای تحلیل برنامه‌های لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ ناگزیر از استفاده از یک معیار هستیم. از آنجا که در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ جایگاه بسیاری از برنامه‌ها و دستگاه‌های مربوط به آنها مشخص نیست، برای تشخیص برنامه‌های هر سازمان و بودجه مربوط به آنها قانون بودجه سال ۱۳۸۸ مبنای قرار گرفته است. در نتیجه عناوین برنامه‌ای که بودجه آنها در این جداول نامعلوم است، شامل برنامه‌هایی است که در قانون سال گذشته در ردیف بودجه یک سازمان فرهنگی آمده است، اما به دلیل آن که در لایحه سال ۱۳۸۹ آن سازمان ردیف مستقل ندارد، بودجه آنها مشخص نیست. در ضمن به دلیل آن که در پیوست ۴ لایحه سال ۱۳۸۹ و نیز قانون سال ۱۳۸۹، که برنامه‌ها و بودجه هر دستگاه را تعیین می‌کند، بودجه‌های استانی لحاظ نشده‌اند، بودجه ملی دستگاه‌های دینی تبلیغی مبنای تحلیل بودجه برنامه‌ها قرار گرفته است.

جدول ۹. برنامه‌ها و بودجه سازمان تبلیغات اسلامی (بدون احتساب سازمان‌های تابعه)

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه به سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۲۴	برنامه‌ریزی و سازماندهی اجرای مراسم ملی و مذهبی در کشور	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	۶۵،۳۵۰	۴۵،۲۲۰	۴۵
۳۰۲۲۹	تأمین خدمات فرهنگی و دینی اوقات فراغت	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	نامعلوم	۱۵،۰۰۰	نامعلوم
۳۰۲۳۲	تشویق و ترویج قرآن‌آموزی	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	۵۰،۳۶۴	۱۹،۲۲۴	۱۶۲
۳۰۲۴۷	حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	نامعلوم	۱۹،۰۰۰	نامعلوم
۳۰۲۶۰	حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	نامعلوم	۷۲۴،۸۰۵	نامعلوم
۳۰۲۶۲	شناسایی، جذب، آموزش و اعزام روحانیون و مبلغان دینی	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	نامعلوم	۲۳،۸۲۸	نامعلوم

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۶۵	گسترش فعالیت‌های فرهنگی در مساجد	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	۱۸,۰۰۰	۱۳,۴۹۰	۳۳
۳۰۲۶۸	مشارکت‌های مردمی در برگزاری مراسم رسمی و عمومی	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	۱۵,۲۵۰	۱۰,۹۰۰	۴۰
۳۰۲۶۹	مطالعه و پژوهش‌های راهبردی فرهنگی دینی	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	نامعلوم	۱۴,۹۵۴	نامعلوم
۳۰۲۷۱	نظارت و حمایت از چاپ و نشر معارف قرآنی	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	۲۲,۲۰۰	۱۷,۴۰۰	۲۸
	سایر
کل بودجه			۳۷۳,۸۳۶	۲۳۳,۵۷۹	۶۰

مجموع بودجه سازمان تبلیغات اسلامی نسبت به سال گذشته، ۶۰ درصد رشد پیدا کرده است. عناوین برنامه‌ای سازمان هم مشمول افزایش بودجه شده‌اند. در این میان رشد ۱۶۲ درصدی در ردیف ۳۰۲۳۲ با عنوان «تشویق و ترویج قرآن‌آموزی»، قابل توجه است.

افزایش بودجه برای برنامه‌های قرآنی، اگر با هدف‌مندی و برنامه‌ریزی سازمان تبلیغات اسلامی و شناخت صحیح روش‌های اثر بخش هم همراه باشد، قابل تحسین است. اما توجه به یک مسئله در این میان مهم است.

در برنامه‌های سازمان اوقاف و امور خیریه، ردیف ۳۰۲۲۳، برنامه برگزاری مسابقات دینی، ۳۵ درصد افزایش بودجه داشته است و به ۲۳ میلیارد ریال رسیده است. طبق ماده (۲) اساسنامه سازمان اوقاف و امور خیریه، سازمان وظیفه دارد در زمینه برگزاری مسابقات قرآن کریم با سایر دستگاه‌ها «همکاری» کند.

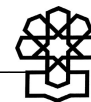
با این وصف، به نظر می‌رسد می‌توان از طریق تنظیم برنامه و بودجه، میان این دو نوع فعالیت هم‌سنخ که «مخاطبان» واحدی هم دارند، هماهنگی بیشتری ایجاد کرد که تجمیع اعتبارات مربوط به برگزاری مسابقات قرآنی یکی از این روش‌هاست.

جدول ۱۰. برنامه‌ها و بودجه بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۱۴	مطالعه و احداث ساختمان برای حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس	معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری	۴۷,۰۰۰	۵۶,۳۶۰	۲۲۲
	مطالعه و احداث مرکز فرهنگی دفاع مقدس در اراک		۱,۵۰۰		
	مطالعه و احداث مرکز فرهنگی دفاع مقدس در سمنان		۱,۵۰۰		
	مطالعه و احداث مرکز فرهنگی دفاع مقدس در ساری		۲۷,۰۰۰		
	مطالعه و احداث مرکز فرهنگی دفاع مقدس در زاهدان		۱,۵۰۰		
	بهسازی و توسعه کاروان راهیان نور		۵۱,۵۰۰		
	مطالعه، احداث و ساماندهی حرم شهدای گمنام در سراسر کشور		۵۱,۵۰۰		
	جمع		۱۸۱,۵۰۰		
۳۰۲۶۰	برنامه حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	...	نامعلوم	۷۹,۷۴۰	...
...	سایر
جمع			۳۵۱,۴۳۳	۲۲۷,۳۷۴	۵۵

بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس، از مجموعه سازمان‌های تابعه ستاد کل نیروهای مسلح است. کل بودجه بنیاد بیش از ۳۵۱ میلیارد ریال است که نسبت به سال گذشته ۵۵ درصد افزایش یافته است. با این حال بیش از نیمی از بودجه اختصاص یافته به بنیاد، که مربوط به برنامه تأمین و احداث و نگهداری فضاهای فرهنگی با شماره ۳۰۲۱۴ است، از محل بودجه ستاد کل تأمین نمی‌شود بلکه در ذیل بودجه معاونت راهبردی و برنامه‌ریزی ریاست جمهوری است. با توجه به اینکه ورود یا خروج چنین بودجه‌ای در سازمانی نظیر بنیاد که بودجه به نسبت محدودی دارد، تأثیر قابل توجهی دارد. پیشنهاد می‌شود بودجه مربوط به احداث و تأمین و نگهداری فضاهای فرهنگی مربوط به دفاع مقدس، به بودجه ستاد کل انتقال یافته و از محل بودجه این دستگاه به بنیاد حفظ آثار و ارزش‌های دفاع مقدس اختصاص یابد.

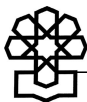
جدول ۱۱. برنامه‌ها و بودجه مؤسسه نشر آثار امام (ره)

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۲۴	برنامه ریزی و سازماندهی اجرای مراسم ملی مذهبی در کشور	نهاد ریاست جمهوری	۲۲،۴۰۰	۱۸،۷۶۰	۱۹
۳۰۲۳۹	توسعه نشر و ترویج کتابخوانی	نهاد ریاست جمهوری	۱۸،۴۶۵	۱۴،۵۸۹	۲۷
۳۰۲۶۰	حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	نهاد ریاست جمهوری	...	۴۰،۹۵۰	...
	سایر	
جمع			۱۱۴،۷۱۸	۹۳،۱۶۳	۲۳

مجموع بودجه مؤسسه نشر آثار امام (ره) ۲۳ درصد افزایش یافته است. ذیل نهاد ریاست جمهوری در ردیف ۳۰۲۳۹ برای برنامه توسعه نشر و ترویج کتابخوانی، بودجه‌ای بیش از ۴۰ میلیارد ریال در نظر گرفته شده است. با توجه به اینکه در قانون بودجه سال ۱۳۸۸، این برنامه در ردیف مؤسسه نشر آثار امام تعریف شده است، فرض بر این است که بودجه این برنامه از محل نهاد ریاست جمهوری به مؤسسه اختصاص خواهد یافت. اگر چنین باشد، پیشنهاد می‌شود بودجه مربوط به این برنامه به وزارت فرهنگ و ارشاد منتقل شود و از آن محل به نهاد کتابخانه‌های عمومی اختصاص یابد.

جدول ۱۲. برنامه‌ها و بودجه سازمان حج و زیارت

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
جمع			جمع	جمع	جمع
۳۰۲۱۸	اعزام به حج عمره و عتبات عالیات	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۹،۳۵۲	۴،۶۳۸	۱۰۲
۳۰۲۱۹	اعزام به حج تمتع	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۶،۲۳۸	۴،۶۳۸	۳۴
جمع			۱۶،۶۰۰	۹،۷۰۰	۷۱

بودجه کل سازمان حج و زیارت نسبت به سال گذشته ۷۱ درصد افزایش یافته است، چنانچه در جدول فوق دیده می‌شود، برنامه اعزام به حج عمره و عتبات عالیات بیش از دو برابر افزایش یافته است. با این وصف بررسی دقیق موضوعات مصرف این بودجه‌ها، عملکرد و برنامه‌های سازمان و مقایسه آنها با سال گذشته، از مقدمات لازم برای تصویب بودجه پیشنهادی است.

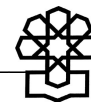
جدول ۱۳. برنامه و بودجه نهاد کتابخانه‌های عمومی

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
			جمع	جمع	جمع
۳۰۲۶۶	گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی کشور	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۹,۵۰۰	۴۵,۷۷۶	۸
	سایر		.		
جمع			۴۹۷,۶۵۰	۳۵۳,۲۵۸	۴۱

مجموع بودجه نهاد کتابخانه‌های عمومی نسبت به سال گذشته، ۴۰ درصد رشد یافته است. تنها ردیف برنامه با موضوع گسترش و بهسازی کتابخانه‌های عمومی، با مبلغی معادل ۴۹/۵ میلیارد ریال تنها ۸ درصد افزایش پیدا کرده است.

ضرورت توجه به اهمیت مطالعه و کتابخوانی و گسترش آن، هم بارها در منویات رهبری بدان تأکید شده است و هم از سیاست‌ها و راهبردهای فرهنگی نظام است، ترویج کتابخوانی نیازمند گسترش جدی به کتابخانه‌هاست. با این وصف افزایش بودجه مربوط به این برنامه در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ ناکافی به نظر می‌رسد.

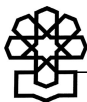
در ردیف ۳۰۲۱۴ با عنوان احداث و تأمین و نگهداری فضاهای فرهنگی، وزارت فرهنگ و ارشاد بودجه خود را ۲۷۳ درصد افزایش داده است. از این افزایش بودجه عظیم می‌توان بخشی را به احداث و بهسازی کتابخانه‌ها اختصاص داد، تا تأثیری واقعی در وضعیت کتابخوانی در کشور احساس شود.

جدول ۱۴. برنامه‌ها و بودجه سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۱۴	خرید یا احداث و تکمیل مراکز فرهنگی در خارج از کشور	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۶,۰۰۰	۴۵,۰۰۰	۲
۳۰۲۴۰	توسعه همکاری‌ها و مبادلات فرهنگی بین‌المللی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۴۳۰,۳۹۳	۳۲۹,۲۱۵	۳۱
۳۰۲۴۷	حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۶۳,۳۱۴	۱۳۴,۹۴۱	۹۵
۳۰۲۵۶	حمایت و بزرگداشت شخصیت‌های فرهنگی و دینی در داخل و خارج از کشور	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	نامعلوم	۴۰,۲۳۲	نامعلوم
۳۰۲۶۰	حمایت و هدایت فعالیت‌های فرهنگی - دینی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	نامعلوم	۴۸,۵۰۰	نامعلوم
۳۰۲۶۲	شناسایی، جذب، آموزش و اعزام روحانیون و مبلغان دینی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	نامعلوم	۲۳,۰۰۰	نامعلوم
۳۰۲۶۴	گسترش زبان فارسی در خارج از کشور	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	نامعلوم	۳۰,۲۳۵	نامعلوم
	سایر بودجه‌ها بجز بودجه برنامه‌محور		
کل بودجه			۸۷۰,۲۸۴	۶۸۲,۸۴۱	۲۷

طبق جدول ۲ همین گزارش، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، بودجه نهادهای متولی دیپلماسی فرهنگی جمعاً ۱۸۰ درصد نسبت به قانون بودجه سال ۱۳۸۸ افزایش یافته که این افزایش درصد، بیشترین افزایش در سال‌های پس از تأسیس این نهادهاست. علاوه بر این، مبلغ ۳۰۰ میلیارد ریال کمک به احداث خانه فرهنگ ایرانیان خارج از کشور تخصیص یافته است. ضمناً در پیوست ۴ لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ برای برنامه «هماهنگی روابط فرهنگی خارجی» که به نظر می‌رسد علاوه بر وزارت امور خارجه به شورای عالی ایرانیان خارج از کشور ذیل نهاد ریاست جمهوری هم اختصاص یافته است، مبلغ ۴۹۶ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال تخصیص یافته است، که برای وزارت خارجه ۲۹۶ میلیارد و ۲۰۰ میلیون ریال، و برای شورای عالی ایرانیان خارج از کشور ۲۰۰ میلیارد ریال تخصیص یافته است. این در حالی است که در قیاس با قانون بودجه ۱۳۸۸ در این برنامه وزارت خارجه تنها ۷ درصد و شورای عالی ایرانیان خارج از کشور ۵۴ درصد افزایش بودجه داشته‌اند.

با توجه به نیاز مبرم در احداث مراکز فرهنگی خارج از کشور و لزوم تناسب بودجه اجرایی و عمرانی به سبب پیشرفت هماهنگ سخت‌افزاری و نرم‌افزاری در روابط فرهنگی خارج از کشور، مناسب است. برنامه خرید یا احداث و تکمیل مراکز فرهنگی خارج از کشور هم مد نظر قرار گیرد. از آنجا که طبق ماده (۳) اساسنامه سازمان فرهنگ و ارتباطات که مورد تنفیذ مقام رهبری نیز قرار گرفته، متولی اصلی مدیریت دیپلماسی فرهنگی جمهوری اسلامی، سازمان فرهنگ و ارتباطات است و همچنین طبق ماده (۶) اساسنامه سازمان هیچ یک از دستگاه‌های دولتی یا سازمان‌هایی که از کمک‌های دولت استفاده می‌کنند رأساً مجاز به انجام فعالیت فرهنگی و تبلیغی در خارج از کشور نیستند، مگر آنکه - براساس تبصره «۱» ذیل همین ماده - فعالیت‌های فرهنگی و تبلیغی خود را در خارج از کشور با هماهنگی سازمان به انجام برسانند. براین اساس لازم است درخصوص فعالیت‌های فرهنگی خارج از کشور اتخاذ تصمیم شود تا از پراکنده‌کاری اجتناب گردد. چنانچه سیاست کلی نظام در حوزه فعالیت‌های فرهنگی خارج از کشور تجمیع این فعالیت‌ها باشد موضوع واگذاری وظایف به سازمان فرهنگ و ارتباطات می‌تواند مد نظر قرار گیرد.

جدول ۱۵. سازمان اوقاف و امور خیریه

شماره طبقه‌بندی	برنامه	محل بودجه	لایحه بودجه سال ۱۳۸۹	قانون بودجه سال ۱۳۸۸	نسبت لایحه سال ۱۳۸۹ به قانون سال ۱۳۸۸
۳۰۲۲۳	برگزاری مسابقات قرآنی دینی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۳,۰۰۰	۱۷,۰۰۰	۳۵
۳۰۲۴۷	حمایت از آموزش‌های دینی، فرهنگی و هنری	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	نامعلوم	۵۰,۰۰۰	-
۳۰۲۵۳	حمایت از امور اهل سنت (مذاهب اسلامی)	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۲۰۰,۰۰۰	۱۹۳,۰۰۰	۴
۳۰۲۷۹	نظارت و اداره موقوفات کشور	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۰۰,۰۶۱	۸۷,۰۰۰	۱۵
۳۰۲۸۰	نظارت و اداره امور بقاع و اماکن مذهبی	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۱۴,۰۰۰	۳۸,۱۳۶	-۶۳
۳۰۲۸۱	نظارت بر امور خیریه	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی	۵,۰۰۰	۵,۰۲۰	۰
	سایر	
جمع			۴۲۰,۵۵۲	۳۹۷,۲۸۳	۶

کل بودجه سازمان نسبت به قانون سال گذشته ۶ درصد رشد داشته است. با این حال در برخی برنامه‌ها شاهد رشد منفی بودجه برنامه سازمان هستیم. در این میان برنامه نظارت و اداره

امور بقاع و اماکن متبرکه با ۶۳ درصد رشد منفی نسبت به سال گذشته، کاهش چشمگیری داشته است.

چنانچه فرض را بر صحت اطلاعات موجود در لایحه ارائه شده بگذاریم و مبنای تحلیل را قانون بودجه سال ۱۳۸۸ قرار دهیم، این پرسش جدی مطرح می‌شود که چه تغییری در نحوه مدیریت اداره بقاع متبرکه صورت گرفته، که دولت بودجه این برنامه را تا این حد کاهش داده است؟ با توجه به ضرورت توجه بیشتر به بقاع متبرکه و امکان مذهبی - نظیر مساجد، بقاع امامزادگان، حسینیه‌ها و... - که هم در ماده (۱۰۷) برنامه توسعه چهارم بر آن تأکید شده است و هم در ماده (۵) لایحه برنامه توسعه پنجم به آن اشاره شده، کاهش بودجه سازمان با سیاست و جهت‌گیری برنامه چهارم و پنجم، ناسازگار است.

در برنامه نظارت بر امور خیریه، نه تنها هیچ افزایش بودجه‌ای رخ نداده، بلکه با کاهش نسبی بودجه مواجهیم. این مورد هم محل تأمل است. برای مثال جای پرسش است که آیا از تعداد مؤسسات خیریه کاسته شده است، یا مؤسسات خیریه نسبت به گذشته نیاز کمتری به نظارت دارند که بودجه این دستگاه در این مورد با کاهش نسبی مواجه بوده است.

اعتبارات ردیف‌های متفرقه

جدول ۱۶. ردیف‌های متفرقه و ردیف‌های خارج از ردیف‌های اصلی لایحه بودجه سال ۱۳۸۹

(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	شماره طبقه‌بندی	عنوان	لایحه سال ۱۳۸۹		
			هزینه‌ها	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	جمع اعتبارات
	۵۴۰۰۰۰	نهادهای خاص	۴,۹۳۰,۰۰۰	۰	۴,۹۳۰,۰۰۰
۱		افزایش سرمایه دولت در صندوق مهر رضا (ع)	۴,۵۰۰,۰۰۰	۰	۴,۵۰۰,۰۰۰
۲		مطالبات آستان حضرت معصومه (س) از دستگاه‌های اجرایی	۳۰,۰۰۰	۰	۳۰,۰۰۰
۳		مطالبات آستان قدس رضوی از دستگاه‌های اجرایی	۴۰۰,۰۰۰	۰	۴۰۰,۰۰۰
		کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی - موضوع جدول ۱۸*	۶۱۱,۸۷۰	۶۳۹,۰۰۰	۱,۲۵۰,۸۷۰
۴		پژوهشکده علوم شناختی	۵,۰۰۰	۰	۵,۰۰۰
۵		آستان مقدس حضرت امام (ره) - کمک به تکمیل مجموعه فرهنگی	۳۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰
۶		کمک به شاه‌چراغ (آستان احمدین موسی)	۷,۰۰۰	۰	۷,۰۰۰
۷		بسیج دانش‌آموزی	۶۰,۰۰۰	۰	۶۰,۰۰۰
۸		اقلیت‌های دینی	۳۰,۰۰۰	۰	۳۰,۰۰۰
۹		مؤسسه آینده روشن (پژوهشکده مهدویت)	۱۲,۰۰۰	۰	۱۲,۰۰۰

لایحه سال ۱۳۸۹			عنوان	شماره طبقه‌بندی	ردیف
جمع اعتبارات	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ها			
۲۵,۰۰۰	۵,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	دانشگاه امام صادق		۱۰
۴۰,۰۰۰	۰	۴۰,۰۰۰	اتحادیه انجمن‌های اسلامی دانش‌آموزان		۱۱
۴۸,۰۰۰	۰	۴۸,۰۰۰	فعالیت‌های قرآنی تشکل‌های غیردولتی		۱۲
۳,۰۰۰	۰	۳,۰۰۰	مهدیه قم (تعمیر و نگهداری)		۱۳
۲۵,۰۰۰	۰	۲۵,۰۰۰	کتابخانه آیت‌ا... مرعشی		۱۴
۲,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰	مجمع ربع رشیدی		۱۵
۳,۳۷۰	۰	۳,۳۷۰	بنیاد فرهنگی مولانا		۱۶
۵,۰۰۰	۰	۵,۰۰۰	مرکز اسناد انقلاب اسلامی		۱۷
۶,۰۰۰	۰	۶,۰۰۰	مؤسسه بصیرت		۱۸
۴,۰۰۰	۰	۴,۰۰۰	مؤسسه فرهنگ و اطلاع‌رسانی تبیان		۱۹
۳۲,۰۰۰	۰	۳۲,۰۰۰	دایرة‌المعارف بزرگ اسلامی		۲۰
۵,۰۰۰	۰	۵,۰۰۰	مجمع عالی حکمت اسلامی		۲۱
۷,۰۰۰	۰	۷,۰۰۰	فرهنگستان علوم اسلامی		۲۲
۱۴,۰۰۰	۹,۰۰۰	۵,۰۰۰	کمک به مؤسسه ترجمان وحی		۲۳
۲۲,۰۰۰	۰	۲۲,۰۰۰	کمک به پیام آزادگان		۲۴
۳,۰۰۰	۰	۳,۰۰۰	بنیاد علمی و فرهنگی بوعلی سینا		۲۵
۲۰,۰۰۰	۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	کمک به مؤسسه فرهنگی اکو		۲۶
۱,۵۰۰	۰	۱,۵۰۰	مؤسسه فرهنگی ایراس		۲۷
۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۰	تاسیس، ساخت و تجهیز حوزه علمیه شافعی غرب کشور دربوکان		۲۸
۵,۰۰۰	۰	۵,۰۰۰	بنیاد شمس و مولانا		۲۹
۵,۰۰۰	۰	۵,۰۰۰	مجمع جهانی صلح اسلامی		۳۰
۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	کمک به مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)		۳۱
۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	کمک به بازسازی عتبات عالیات		۳۲
۲۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۰	کمک به احداث فاز دوم حوزه علمیه امام خمینی (ره)		۳۳
۳۵,۰۰۰	۰	۳۵,۰۰۰	بنیاد حکمت صدرا**		۳۴
۵۰,۰۰۰	۰	۵۰,۰۰۰	کمک به صندوق اعتباری حمایت از نویسندگان و هنرمندان		۳۵
۲,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰	کمک به مؤسسه علوم و معارف اسلامی نور		۳۶
۱۰۰,۰۰۰	۲۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	جامعه الزهرا**		۳۷
۲,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰	مؤسسه پرتو ثقلین		۳۸
۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	مؤسسه مصباح الهدی		۳۹
۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	مؤسسه سفینه‌النجاه		۴۰
۵۰,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۰	کمک به مصلاى قم		۴۱
۱۰,۰۰۰	۰	۱۰,۰۰۰	کمک به مجتمع آموزشی امام خمینی (ره)		۴۲
۲,۰۰۰	۰	۲,۰۰۰	کمک به کانون نویسندگان قم		۴۳
۱۶,۹۶۰,۰۰۰	۷,۵۱۰,۰۰۰	۹,۴۵۰,۰۰۰	اعتبارات ردیف‌های موردی (موقت)	۵۵۰۰۰۰	

لایحه سال ۱۳۸۹			عنوان	شماره طبقه بندی	ردیف
جمع اعتبارات	تملك دارایی های سرمایه ای	هزینه ها			
۵۵۰,۰۰۰	۵۵۰,۰۰۰	۰	کمک به تکمیل و تجهیز مصلی ها		۴۴
۳۶۰,۰۰۰	۳۶۰,۰۰۰	۰	بنیاد شهید و امور ایثارگران - مراکز فرهنگی، ورزشی و توانبخشی		۴۵
۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	بازسازی بقاع متبرکه		۴۶
۳۰۰,۰۰۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	کمک به احداث خانه فرهنگ ایرانیان خارج از کشور		۴۷
۱۵۰,۰۰۰	۰	۱۵۰,۰۰۰	کمک به فعالیت های فرهنگی مناطق مرزی		۴۸
۴۰۰,۰۰۰	۴۰۰,۰۰۰	۰	کمک به احداث، تکمیل و تجهیز مساجد با اولویت روستاها		۴۹
۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۶,۰۰۰,۰۰۰	۹,۰۰۰,۰۰۰	اعتبارات خاص ارتقای شاخص های فرهنگی کشور موضوع جدول ۱۴		۵۰
۲۳,۱۴۰,۸۷۰	۸,۱۴۹,۰۰۰	۱۴,۹۹۱,۸۷۰	جمع		

* در جدول ۹ برآورد اعتبار ردیف های متفرقه در بودجه سال ۱۳۸۹ اعتبار هزینه ای و جمع اعتبار اشتباه است.

در ضمن قسمت رنگ شده جمع دستگاه های ذیل جدول ۱۸ است.

** سال ۱۳۸۸ در جدول ۱۹ بوده و در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ به جدول ۱۸ انتقال یافته است.

جدول ۱۷. کمک به اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع ردیف ۱۰۲۵۰۰ در جدول ۱۹ لایحه

(ارقام به میلیون ریال)

ردیف	موضوع	اعتبار سال ۱۳۸۸	اعتبار سال ۱۳۸۹	درصد رشد
۱	کمک به نهادها و مراکز فرهنگی و دینی (با هماهنگی شورای عالی حوزه علمیه قم)	۱۴۳,۰۰۰	۱۵۱,۰۸۵	۶
۲	بنیاد دایرة المعارف اسلامی	۳۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۰
۳	پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی	۵۵,۰۰۰	۵۵,۰۰۰	۰
۴	شورای سیاستگذاری ائمه جمعه - برگزاری نماز جمعه	۱۴۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۴۳
۵	مرکز رسیدگی به امور مساجد	۴۰,۰۰۰	۸۰,۰۰۰	۱۰۰
۶	ستاد امر به معروف و نهی از منکر	۱۰,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۵۰
۷	مدرسه عالی شهید مطهری	۱۲,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۱۰۸
۸	ستاد اقامه نماز	۱۴,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۷۹
۹	پژوهشکده باقرالعلوم	۶,۰۰۰	۶,۰۰۰	۰
۱۰	مرکز تحقیقات کامپیوتری علوم اسلامی	۳۰,۰۰۰	۶۰,۰۰۰	۱۰۰
۱۱	مؤسسه دایرة المعارف فقه شیعه	۲۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۵۰
۱۲	شهرک مهدیه قم	۲۵,۰۰۰	۲۵,۰۰۰	۰
۱۳	دانشگاه ادیان و مذاهب	۱۹,۰۰۰	۵۰,۰۰۰	۱۶۳
۱۴	مؤسسه شیعه شناسی	۲,۰۰۰	۴,۰۰۰	۱۰۰
۱۵	مؤسسه اسرا	۲۰,۰۰۰	۳۲,۰۰۰	۶۰
۱۶	دانشگاه مفید	۵,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۱۴۰
۱۷	مرکز علمی شهید مطهری	۱۲,۰۰۰	۳۰,۰۰۰	۱۵۰
۱۸	حوزه علمیه امام حسین (ع)	۲,۰۰۰	۱۲,۰۰۰	۵۰۰
۱۹	دانشگاه باقرالعلوم	۲,۰۰۰	۱۰,۰۰۰	۴۰۰

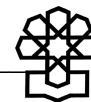

ردیف	موضوع	اعتبار سال ۱۳۸۸	اعتبار سال ۱۳۸۹	درصد رشد
۲۰	پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی	۲,۰۰۰	۵,۰۰۰	۱۵۰
۲۱	مدارس معارف اسلامی	—	۱۵,۰۰۰	۰
۲۲	مؤسسه فرهنگی دعبل	—	۲۰,۰۰۰	۰
۲۳	رواق حکمت	—	۲,۰۰۰	۰
۲۴	دانشکده اصول دین علامه عسگری	—	۵,۰۰۰	۰
	جمع	۵۸۹,۰۰۰	۹۰۹,۰۸۵	۵۴

پیشنهادها

الف) دستگاهها

- پیشنهاد می‌شود در خصوص میزان سهم دستگاه‌های دینی - تبلیغی از بند «ج» ردیف ۹ ماده واحده از عنوان فرهنگی تصمیم‌گیری معین و روشنی شود به گونه‌ای که سهم هر دستگاه معین باشد.
- با توجه به تأکید قانون مدیریت خدمات کشور در مواد (۹)، (۱۳) و (۲۴) بر لزوم تفکیک وظایف حاکمیتی از سایر امور و واگذاری امور تصدیگری، پیشنهاد می‌شود دستگاه‌های فرهنگی اجرای برنامه‌های خود را ضمن حفظشان نظارتی، هدایتی و حمایتی، به بخش غیردولتی دارای صلاحیت واگذار کنند و خود متولی امور حاکمیتی گردند.
- پیشنهاد می‌شود برای آنکه سازمان اوقاف و امور خیریه وظایف اصلی و ذاتی خود را شامل «نظارت و اداره امور بقاع و اماکن متبرکه» و «نظارت بر امور خیریه»، به درستی انجام دهد این امر مورد توجه قرار گیرد.
- با توجه به نیاز اساسی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی به خرید زمین و احداث ساختمان در کشورهای خارجی جهت تأمین ساختمان‌های رایزنی فرهنگی و همچنین تجهیز آنها و نیز عنایت به اینکه به‌رغم افزایش رشد بودجه برنامه‌های احداث و تجهیز اماکن فرهنگی در کل اعتبارات بخش فرهنگ، بودجه این برنامه در سازمان مزبور رشد بسیار اندکی داشته است. مناسب است برنامه خرید یا احداث و تکمیل مراکز فرهنگی خارج از کشور هم مد نظر قرار گیرد.
- پیشنهاد می‌شود در خصوص فعالیت‌های فرهنگی خارج از کشور به همراه بودجه آنها اتخاذ تصمیم شود تا از پراکنده‌کاری اجتناب شود، چنانچه سیاست کلی نظام در حوزه فعالیت‌های فرهنگی خارج از کشور تجمیع این فعالیت‌ها باشد موضوع واگذاری وظایف به سازمان فرهنگ و ارتباطات می‌تواند مد نظر قرار گیرد.
- پیشنهاد می‌شود مطابق با قانون سال ۱۳۸۸ دستگاه‌های دینی - تبلیغی دارای قانون تصویب

مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و مقام معظم رهبری دارای ردیف مستقل باشند.

ب) ردیف‌های متفرقه

در جداول مربوط به اعتبارات متفرقه، مبلغی بالغ بر ۹۰۹ میلیارد ریال به نهادهای دینی تبلیغی اختصاص یافته است. از آنجا که مهمترین دستگاه دینی تبلیغی در کشور سازمان تبلیغات اسلامی است و بودجه اعتبارات متفرقه در ردیف بودجه‌های معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی قرار می‌گیرد، پیشنهاد می‌شود اعتبارات متفرقه مربوط به دستگاه‌های دینی تبلیغی به سازمان تبلیغات اسلامی منتقل شود و از محل آن به این دستگاه‌ها اختصاص یابد

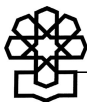
نتیجه‌گیری

با بررسی اعتبارات برنامه‌ها و دستگاه‌های دینی تبلیغی مواردی به‌نظر می‌رسد که از قرار ذیل است:

در جدول ۱۴ ماده واحده لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، مبلغ ۱۵ هزار میلیارد ریال به ارتقای شاخص‌های فرهنگی اختصاص یافته است. همان‌طور که در ماده واحده اشاره شده، متولی هزینه بودجه‌های مربوط به جدول ۱۴، معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری است. اما نه محل هزینه این بودجه‌ها مشخص است و نه موارد هزینه و مقدار مربوط به هر مورد معلوم است. لذا مجلس نمی‌تواند محل، موضوع و میزان اعتبار مزبور را مشخص سازد. در ضمن براساس اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی، دیوان محاسبات تنها به بودجه‌هایی می‌تواند نظارت کند که به تصویب مجلس رسیده است. با این وصف بودجه مربوط به ارتقای شاخص‌های فرهنگی از معرض نظارت خارج می‌شود. لذا مبنای قانونی اختصاص چنین بودجه‌ای مشخص نیست.

بسیاری از برنامه‌های دستگاه‌های دینی تبلیغی، طبق ماده (۹)، (۱۳) و (۲۴) قانون خدمات کشوری، از جمله وظایف قابل واگذاری به نهادهای غیردولتی هستند. از جمله این برنامه‌ها می‌توان به: «برنامه آموزش و ترویج خدمات فرهنگی، کتابداری و اسنادی»، «برنامه اعزام زائران به حج عمره و عتبات عالیات»، «برنامه اعزام زائران به حج تمتع»، «برنامه برگزاری مسابقات قرآنی و دینی»، «برنامه تأمین خدمات فرهنگی و دینی و اوقات فراغت»، «برنامه ترویج و تشویق قرآن‌آموزی»، «برنامه توسعه و نشر کتابخوانی»، «برنامه گسترش زبان فارسی در خارج از کشور»، «برنامه مشارکت‌های مردمی در برگزاری مراسم رسمی و عمومی» و... اشاره کرد.

ادامه روند اختصاص بودجه به این نهادها برای برنامه‌های مزبور نشان از بی‌اعتنایی به

قوانین مذکور است. حذف این‌گونه فعالیت‌ها از نهادهای دینی تبلیغی می‌تواند به کوچک‌شدن نهادها و در نتیجه چابکی و کارآیی بیشتر آنها بیانجامد. باید توجه داشت که حذف این برنامه‌ها لزوماً به معنای عدم دخالت نهادهای مزبور نیست بلکه نهادهای دینی تبلیغی می‌توانند همچنان نقش حمایتی هدایتی و نظارتی خود را انجام دهند اما به‌عنوان مجری وارد این برنامه نشوند.

برنامه اردوهای هجرت با ردیف ۳۰۲۸۸، که ظاهراً در راستای اعزام مبلغان و طلاب به نواحی مختلف کشور انجام می‌گیرد، در لایحه بودجه سال ۱۳۸۹، هیچ اعتباری دریافت نکرده، اما خود برنامه در جدول ۲ پیوست ۴، ذکر شده است. اگر دولت به حذف این برنامه نظر دارد چرا آن را ذکر کرده است و اگر به لزوم اجرای آن معتقد است، باید تفاوت آن را با برنامه اعزام مبلغان معلوم کند. گرچه حمایت هرچه بیشتر از اعزام مبلغان به نواحی مختلف و ایجاد زمینه برای استقرار مبلغان بومی و آموزش و ارتقای دانش و آگاهی آنها از ضروریات فعالیت فرهنگی در جمهوری اسلامی ایران است. لذا انجام فعالیت‌های موازی و البته هدفمند در این عرصه نه تنها مذموم نیست، بلکه بسیار لازم است.

منابع و مأخذ

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.
۲. سند چشم‌انداز جمهوری اسلامی ایران.
۳. قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی.
۴. قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی.
۵. لایحه برنامه پنجم توسعه اقتصادی، سیاسی و اجتماعی.
۶. لایحه بودجه ۱۳۸۹.
۷. قانون بودجه ۱۳۸۸.
۸. گزارش «لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور»، ۱. نگاهی اجمالی به لایحه، (معاونت پژوهشی).
۹. گزارش «لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور»، ۲. منابع بودجه، (معاونت پژوهشی).
۱۰. گزارش «لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور»، ۳. تحلیلی بر مصارف بودجه، (معاونت پژوهشی).

شماره مسلسل: ۱۰۱۲۹

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: لایحه بودجه سال ۱۳۸۹ کل کشور ۳۱. بودجه بخش فرهنگی: نهادهای دینی - تبلیغی

نام دفتر: مطالعات فرهنگی (گروه فرهنگ عمومی و ارشاد و تبلیغ اسلامی)

تهیه و تدوین: سینا کلهر

سایر همکاران: سیدعلی کشفی، نرگس صادقی‌پور، محمدمسعود صادقی

ناظر علمی: مهدی ادیبان

متقاضی: کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۸۸/۱۱/۱۹